

УДК 811.11

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-5-6>

Наталія КІЩЕНКО,

orcid.org/0000-0002-7685-4518

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри міжнародних відносин та гуманітарних дисциплін

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна) *Natochka230@gmail.com*

Ілля МОРГУН,

orcid.org/0000-0002-4891-7534

студент факультету політичних наук та журналістики

Університету імені Адама Міцкевича

(Познань, Польща) *gamer1656565@gmail.com*

ОСМИСЛЕННЯ КРИТЕРІЇВ МУДРОСТІ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Статтю присвячено розгляду критеріїв концепту МУДРІСТЬ через призму міжнародного осмислення цього концепту. У завдання лінгвокультурології входить вивчення та опис взаємовідносин мови та культури, мови та етносу, мови та народного менталітету, вона створена, за прогнозом вчених, «на основі тріади – мова, культура, людська особистість» і представляє лінгвокультуру як «лінзу, через яку дослідник може побачити матеріальну та духовну самобутність етносу». Основу категоріального апарату лінгвокультурології складають поняття мовної особистості та концепту, гносеологічне становлення яких ще не закінчено. Ця стаття присвячена терміну «концепт», який є стрижневим терміном понятійного апарату культурологічної лінгвістики. Його фундаментальне, багатоаспектне вивчення передбачає обов'язкове звернення вчених до аналізу різних рівнів або ярусів мови за допомогою застосування різних дослідницьких методик. Пріоритетним визнається лексико-фразеологічний рівень мови, на якому найбільш очевидно фіксуються у знаковій формі факти матеріальної та, відповідно, духовної культури людини, в цілому відображаються ціннісні орієнтації того чи іншого соціуму, система його моральних, етичних та естетичних уподобань, що ілюструє особливості менталітету спільноти. Термін «концепт» переживає епоху «лінгвістичного ренесансу» з початку 90-х років 20-го століття насамперед завдяки науковим працям видатних науковців, які реанімували його та дали йому свою ґрунтовну інтерпретацію. Активне вживання даного терміна в когнітивній лінгвістиці, в парадигмі лінгвістичного концептуалізму і в лінгвокультурології пояснюється необхідністю введення в їх категоріальний апарат недостатнього когнітивного «ланки», до змісту якого крім поняття входять асоціативні образні оцінки та уявлення про нього його користувачів. Концепт як ментальна освіта високого ступеня абстрактності пов'язаний здебільшого саме зі словом.

Ключові слова: концепт, міжнародні відносини, критерії.

Nataliia KISHCHENKO,

orcid.org/0000-0002-7685-4518

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of International Relations and Humanitarian Disciplines

Ukrainian State Dragomanov University

(Kyiv, Ukraine) *Natochka230@gmail.com*

Illia MORHUN,

orcid.org/0000-0002-4891-7534

Student of the Faculty of Political Sciences and Journalism

Adam Mickiewicz University

(Poznan, Poland) *gamer1656565@gmail.com*

UNDERSTANDING THE CRITERIA OF WISDOM IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL RELATIONS

The article is devoted to consideration of the criteria of the WISDOM concept through the prism of the international understanding of this concept. The task of linguistic culture includes the study and description of the relationship between

language and culture, language and ethnicity, language and national mentality, it was created, according to scientists, “on the basis of the triad – language, culture, human personality” and presents linguistic culture as “a lens through which the researcher can see the material and spiritual identity of the ethnic group.” The basis of the categorical apparatus of linguistic and cultural studies are the notions of language personality and concept, the epistemological formation of which has not yet been completed. This article is devoted to the term “concept”, which is the core term of the conceptual apparatus of cultural linguistics. Its fundamental, multi-faceted study requires scientists to turn to the analysis of different levels or tiers of language using various research methods. Priority is given to the lexical and phraseological level of the language, on which the facts of the material and, accordingly, spiritual culture of a person are most obviously recorded in a symbolic form, as a whole, the value orientations of this or that society, the system of its moral, ethical and aesthetic preferences are reflected, which illustrates the peculiarities of the mentality of the community. The term “concept” has been experiencing a “linguistic renaissance” since the beginning of the 90s of the 20th century, primarily thanks to the scientific works of prominent scientists who revived it and gave it their thorough interpretation. The active use of this term in cognitive linguistics, in the paradigm of linguistic conceptualism, and in linguistic cultural studies is explained by the need to introduce an insufficient cognitive “link” into their categorical apparatus, the content of which, in addition to the concept, includes associative figurative assessments and ideas about it by its users. The concept as a mental education of a high degree of abstraction is mostly associated with the word itself.

Key words: concept, international relations, criteria.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Теорія номінації тісно пов’язана з когнітивними дослідженнями мови, оскільки головним питанням є питання про те, яким чином існуючий в мисленні концепт отримує те чи інше найменування.

Розглядаючи частини мови з когнітивних позицій, Н.Д. Кіщенко зазначає, що частини мови призначені для передачі певних значень як структур знань. Частини мови здатні відображати не тільки спеціалізацію окремих типів значення, але й закріпленість подібних значень за різними знаками, співвіднесеність форми знаку зі способом представлення в ньому певної семантики (Kishchenko, 2019).

Таким чином, для практичного розуму дуже важливо вміти втілювати в повсякденному житті наступні критерії МУДРОСТІ

1. Всеохоплююча повсякденна любов (людина, яка наділена мудрістю повинна любити людей, себе, природу і т.п.).

You should be thinking about others. In fact, you should be thinking about me.

2. Радість життя настає лише в гармонії з любов’ю, розумом, знаннями.

Love is all very well in its way, but friendship is much higher. Indeed, I know of nothing in the world that is either nobler or rarer than a devoted friendship;

He knows more than we;

You always know when they are going to appear, and they are as delightful as my own fluteplaying.

3. Відповідність людського життя принципам та законам космічної Мудрості.

‘So he is,’ said the green man; ‘and he rules the Emerald City wisely and well.

4. Безумовне виконання найвищого закону Мудрості: «Роби іншим те, чого бажаєш собі».

“Why, what a good heart you have!” cried his Wife; ‘you are always thinking of others;

‘I have no heart, you know, so I am careful to help all those who may need a friend, even if it happens to be only a mouse’. 5. Здатність передбачати майбутнє, уміння прогнозувати хід подій (Nuyts J., 1992).

If you only had brains in your head you would be as good a man as many of them. Brains are the only things worth having in this world, no matter whether one is a crow or a man;

Or could give me courage, just as easily as he could give me brains or give me a heart, or send me back to Kansas;

He had been thinking what was best to be done, and now he asked the Woodman to chop away the end of the tree that rested on their side of the ditch.

6. Виконання принципу єдності слова та діла, думки та вчинку, ідеалу та способу життя.

“Nay, but there is nothing better than Wisdom,» said the Soul.

7. Мистецтво набування найвищих людських досконалостей на основі Мудрості: міцного здоров’я, гармонії матеріального та духовного багатства, повноти життєвого щастя.

It is fortunate for Kansas that you have brains;

‘Men and their cubs are very wise. He may be a help in time’.

8. Оволодіння методами, способами, духовними законами досягати успіху в житті на основі Мудрості.

I thought this over and decided I would try hard to get some brains.

9. Прагнення згоди з іншими людьми, поважати думку інших людей.

Darzee’s wife knew better than to do that, for a bird who looks at a snake’s eyes gets so frightened that she cannot move;

‘I think I understand what Two Tails means.’ ‘You’ll understand better in a minute,’ said Two Tails angrily.

10. Опанування Цілісної Істини (відмова від упевненості у постійній правоті).

For all the people seemed to think her a witch and she knew very well she was only an ordinary little girl who had come by the chance of a cyclone into a strange land;

'I know not what I know! I would not go; but I am drawn by both feet'.

11. Підтримка міри в усьому.

Can't you give me brains? asked the Scarecrow. You don't need them. You are learning something every day.

12. Уміння розмежовувати добро від зла, правду від брехні, чинити у відповідності з правдою, задля добра та справедливості, жити по совісті.

Baloo knows it; I know it; the Pack know it; and even the foolish, foolish deer know. Tabaqui has told thee, too'.

13. Навчитися таланту прислухатися до веління серця в триумвіраті волі, розуму та серця (навчитися «думати серцем»).

But the young Fisherman laughed. "Love is better than Wisdom," he cried, and the little Mermaid loves me" (Kishchenko, 2017).

Ім'я концепту МУДРІСТЬ. Питання про частини мови зв'язане з визначенням того простору, який «покривається» певною частиною мови, та аналіз відповідних емпіричних даних лексем та дискурсу дозволяє зробити висновок про те, які головні концепти домен включає та як ці концепти співвіднесені один з одним на основі концептуальної структури.

Вчені також вказують, що слово, з одного боку, виступає як одиниця лексичної системи, а з іншого – як граматичної та несе на собі відбиток і тої, і іншої. В цілому воно відображає зміни в структурі знань про означуване поняття та зберігає частково досвід попередніх поколінь. Концепт МУДРІСТЬ об'єктивується за допомогою слів, що належать до різних частин мови. Іменем концепту МУДРІСТЬ є прикметник wise. Під час аналізу словникового матеріалу були виділені й охарактеризовані засоби прямої номінації, а також деривати імені концепту МУДРІСТЬ в англійській мові, оскільки різні концептуальні структури, найменування яких здійснюються за допомогою одного кореня, є, за визначенням вчених, об'єднаними єдиним концептом, однією ідеєю у різних її модифікаціях.

Прототипові характеристики іменників та дієслів пов'язані з розумінням принципів звичайної свідомості.

Отже, при віднесенні того чи іншого об'єкту до класу предметів чи осіб, дії чи ознаки відбувається мисленнєве порівняння з тим, що впевнено відносять до відповідної категорії об'єктів та класифікують як предмет, процес чи ознаку. Тим самим в акті номінації в більшій чи меншій мірі свідомо відбувається певна категоризація.

В свідомості людини існує певна схема співвіднесеності об'єкта з його назвою, що виражається словом тієї чи іншої частини мови, що дає можливість визначити для великої кількості онтологічно означених сутностей, словами яких частин мови вони будуть означені.

Як зазначають дослідники, у деяких випадках частиномовний статус імені концепту визначається самим концептом. Так, концепт МУДРІСТЬ є ознаковим концептом, оскільки його іменем є прикметник. При цьому МУДРІСТЬ може також вербалізуватися за допомогою іменників (в реченні *The Mirror of Wisdom*) та прислівників, що свідчить про те, що за лексемами-найменуваннями МУДРОСТІ стоять різні структури знань, оскільки «в пам'яті людини ознаки предмета, дії і т.д. зберігаються як окремі одиниці, кожна зі своїм значенням».

Концептуалізація МУДРОСТІ здійснюється на базі знань та уявлень суб'єкта оцінки про якість, кількість, бажаність, корисність та включає як емоційну, так і раціональну оцінку.

Розглянемо концептуальні характеристики МУДРОСТІ, вербалізованої словами різних частин мови. Основними значенням іменника wisdom є

– «глибокий розум, який опирається на життєвий досвід»: *my wisdom, all his wisdom.*

Now he is telling all his wisdom to the kites, but he told me everything before I broke his back.

'On account of your great wisdom and learning,' Puck replied, without a twinkle.

– «мудрість – абстрактне явище»

"Love is better than Wisdom," he cried, «and the little Mermaid loves me." "Nay, but there is nothing better than Wisdom", said the Soul.

Heartsick, for the Jungle's sake: Wood and Water, Wind and Tree, Wisdom, Strength, and Courtesy, Jungle-Favour go with thee!

Висновки. Отже, визначивши критерії МУДРОСТІ, ми можемо констатувати, що МУДРІСТЬ – це благородний сплав способів духовного, інтелектуального, поняттєво-ціннісного, інтуїтивного та практичного осягнення дійсності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кіщенко Н.Д. Вербалізація концепту WISDOM/МУДРІСТЬ у дискурсі англomовної авторської казки : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / КНЛУ. Київ, 2017. 189 с.
2. Kishchenko, N. Models of Artistic-Figurative Metaphors of Wisdom in English Fairy Tales. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University*, 2019, № 9. P. 87–94.
3. Nuyts J. Aspects of a cognitive-pragmatic theory of language. On cognition, functualism and grammar / Jan Nuyts. – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 1992. P. 384.

REFERENCES

1. Kishchenko, N.D. (2017) Verbalizatsiya kontseptu WISDOM/MUDRIST' u diskursi anglomovnoyi avtorskoyi kazky [Verbalization of the WISDOM/WISDOM concept in the discourse of an English-language author's fairy tale]: dis. ... kand. filol. nauk: 10.02.04 / KNLU. Kyiv, 2017. 189 s. [in Ukrainian]
2. Kishchenko, N. (2019). Models of Artistic-Figurative Metaphors of Wisdom in English Fairy Tales. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University*. 2019, № 9. P. 87–94.
3. Nuyts J. Aspects of a cognitive-pragmatic theory of language. On cognition, functualism and grammar / Jan Nuyts. – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 1992. P. 384.